

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 284.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938529120/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

fleksioner udspringer som samtaler mellem Minona og Viggo i en kun svagt fikcionaliseret form. I bogens slutning fortsættes de som samtaler mellem Helene og Virginie. Læsere, der ikke længere anser kristendommen for en anvendelig tolkningsramme for eksistentielle spørgsmål, vil måske mene, at disse ideudvekslinger stedvis bliver udvendigt retoriske, og at de svækker romanen ved deres langstrakthed, men i 1850'ernes Europa var teologien endnu et dominerende tankesæt, hvorfor det er fuldt forståeligt, at Fibiger forsøgte at erobre et sted inden for denne diskurs, hvorfra hun som kvinde kunne tale.

Ved siden af hovedhandlingen er der en sidehandling, som på en indgribende måde spejler Viggos og Minonas skæbne. Det er Tyra Falks historie, som Tyra selv fortæller Minona i første dels sjette kapitel. Tyra er en emanciperet kvinde i Clara Raphaels forstand; en af de frie fugle, en falk, som Clara foretrak for tantens burfugle. Tyra nægter at indgå det fornuftsægteskab, som hendes højadelige familie har arrangeret for hende, hvorefter familien forstået hende. Hun vælger et frit samliv med en kandidat Verner, som hun har forelsket sig i. Verner har efter nogen tid fortsat en afbrudt rejse, hvorefter hun har født deres barn, som dog kun lever kort tid; nu venter hun på ham i et par lejede værelser.

Tyra og Minona repræsenterer to forskellige former for emancipation. Tyra vil bygge sin sociale eksistens på erotisk passion med den konsekvens, at hun bliver enlig mor. Hun realiserer dermed den emancipation, som det moderne gennembrud et par årtier senere satte på dagsordenen, men som først har fået fuld social gennemslagskraft i 1970'erne. Minonas emancipation er i sit anlæg endnu mere revolutionær. Hun vil gøre kærligheden med samtlige dens erotiske komponenter til hele samfundets grundlæggende princip, også foran det incesttabu som mange, f.eks. nutidens antropologer som Lévi-Strauss og psykoanalytikere som Freud, hævder er alle civiliserede samfunds grundlov. I *Clara Raphael* holdt Fibiger seksualiteten udenfor og fremskaffede et proforma-ægteskab til sin heltinde. Derved hindrede hun Clara i at havne i Tyras situation. Mange fejdedeltagere antydede med rette, at det var snyd, eftersom enhver jo kunne regne ud, at piger som Clara i virkelighedens verden ligesom Tyra ville ende som enlige mødre, uforsørgede og so-